

JANE AUSTENOVÁ, JAMES MAXWELL, ALAN STANFORD

PÝCHA A PŘEDSUDEK

PŘEKLAD

ZDENKA BRANDEJSKÁ

REŽIE

RADOVAN LIPUS J.H.

SCÉNA

PETR MATÁSEK J.H.

KOSTÝMY

MARIE JIRÁSKOVÁ J.H.

HUDBA

PAVEL HELEBRAND

CHOREOGRAFIE

JANA HANUŠOVÁ J.H.

DRAMATURGIE

HANA HLOŽKOVÁ

INSPICE

KAMILA HROMKOVÁ

NÁPOVĚDA

REGINA FEINBERGOVÁ

REKVIZITY

JANA MIKULÍKOVÁ

GARDEROBA

LUDMILA KALABISOVÁ

VLÁSENKY

ŠÁRKA BELLANOVÁ

SVĚTLA

IVAN VACKE

ZVUK

MICHAL KEDROŇ

JEVIŠTNÍ STAVBY

DAN HRABAL

PAVEL KRATOCHVÍL

ROMAN LACINA

KAMIL PAIL

FRANTIŠEK PROCHÁZKA

VÍT SVOZIL

PETR ŽAJDLÍK

OSOBY A OBSAZENÍ

PANÍ BENNETOVÁ

JAROSLAVA TIHELKOVÁ

PAN BENNET

PAVEL MAJKUS

ELIZABETH BENNETOVÁ

ALŽBĚTA KYNCLOVÁ

JANE BENNETOVÁ

ANDREA NAKLÁDALOVÁ

KITTY BENNETOVÁ

JITKA JOSKOVÁ

LYDIA BENNETOVÁ

TEREZA

MARY BENNETOVÁ

NOVOTNÁ-MIKŠÍKOVÁ

KAMILA HROMKOVÁ

SIR WILLIAM LUCAS

VLADIMÍR DOSKOČIL

CHARLOTTE LUCASOVÁ

MONIKA HORKÁ

PAN BINGLEY

JIŘÍ HEJCMAN

SLEČNA BINGLEYOVÁ

IRENA VACKOVÁ

PAN DARCY

ZDENĚK TRČÁLEK

PAN WICKHAM

DAVID VACULÍK

PAN COLLINS

TOMÁŠ ŠULAJ

LADY CATHERINE

ANNA SLEZÁKOVÁ-MIKOVÁ

DE BOURGHOVÁ

PETR ČAGÁNEK

PLUKOVNÍK FITZWILLIAM

KAMILA HROMKOVÁ

SLEČNA DE BOURGHOVÁ

REGINA FEINBERGOVÁ

SLEČNA JENKINSONOVÁ

PETR ŽAJDLÍK

KAPITÁN CARTER

FRANTIŠEK SILNÝ J.H.

PAN DENNY

HUDEBNÍCI

HOUSLE

JAN BAZALA J.H. NEBO

MARTIN MELICHÁREK J.H.

FLÉTNÁ

ELIŠKA BLÁHOVÁ J.H.

NEBO ROZÁLIE HORKÁ J.H.

VIOLONCELLO

KLÁRA VLČKOVÁ J.H.

NEBO ANETA PETRKOVÁ J.H.

KLARINET

PETRA KOLÁŘOVÁ J.H.

NEBO DAVID SCHREIER J.H.

ČESKÁ PREMIÉRA 10. LISTOPADU 2007

PÝCHA A PŘEDSUDEK (Pride and Prejudice)

„Ústřední postava Elizabeth a její milostný příběh s panem Darcym se zrodil jako řada jiných romantických děl ze snu – z velikého autorčina životního snu o uplatnění výjimečného ženského intelektu proti běžné a lehce vítězí vnější ženské kráse.“

Radoslav Nenadál

- první věta z mistrovského díla Jane Austenové, přeloženého do 35 jazyků, je jedním z nejslavnějších úvodů knihy v anglické literatuře vůbec: „Světlem panuje skálopevné přesvědčení, že svobodný muž, který má slušné jmění, se neobejde bez ženušky.“
- inspirována knihou *Cecilia* od Fanny Burneyové, napsala Austenová první verzi svého románu v období od října 1796 do srpna 1797 a pojmenovala ji *First Impressions (První dojmy)*; protože se jí pro něj nepodařilo najít vydavatele, text odložila, aby ho v letech 1811-12 zrevidovala a zkrátila; poté, co román přepracovala a změnila nakladatele, který jí za práva předem zaplatil, ho vydala ve třech svazcích v lednu 1813 pod názvem *Pride and Prejudice (Pýcha a předsudek)*; k původnímu názvu *First Impressions* se vrátit nemohla neboť mezitím vyšla stejnojmenná kniha
- román se odehrává v průběhu 15 měsíců (pravděpodobně v období 1794-5) převážně v prostředí anglického venkova hrabství Hertfordshire; veškeré názvy míst v románu jsou však smyšlené (Longbournu by odpovídala nejspíš vesnička Redbourn, Pemberley s obrovským parkem pravděpodobně Chatsworth House apod.); s nadhledem líčí konflikt mezi manžely Bennetovými, který souvisí s faktem, že budoucnost jejich pěti dcer a malého věna pro každou z nich závisí na dobrém sňatku, a tudíž musí být co nejdřív výhodně provdány; významným tématem je s tím související „chemie“ rodičů se vztahů mezi dcerami a jejich možnými nápadníky
- osudy hlavních postav – Elizabeth Bennetové a pana Darcyho – jsou konkretizacemi (nikoliv alegorizacemi) pojmů „pýcha“ a „předsudek“; Austenová se v románu kritickým a zároveň ironickým pohledem zabývá dobovými názory na manželství, výchovu a vzdělání žen a ukazuje na vratkost rodinných i společenských vztahů, pokud jsou založeny na penězích, povrchnosti, vypočítavosti, autoritářství a předsudcích; i přes komiku a kritiku postavy paní Bennetové, která pořádá honu na nápadníky, se v pozadí románu ukazují možné temné tóny jakými je zejména svedení mladé dívky
- v postavě Elizabeth, která byla autorčinou nejoblíbenější, přestože ironizovala její snahu mít za každou cenu svrchovaný úsudek, se zrodila představa gentlewoman (protějšek typu gentleman, zdůrazňovaný viktoriánskou společností)
- reakce současníků na *Pýchu a předsudek* byla spíše negativní – chování její hrdinky označovali za impertinentní a byli jí pobouřeni; román tenkrát odsoudila i Charlotte Brontëová

- v románu našla inspiraci spisovatelka Helen Fieldingová, která se v knize *Deník Bridget Jonesové* a v jeho volném pokračování *Bridget Jonesová – S rozumem v koncích* zabývá podobnými tématy ovšem pohledem ženy na přelomu 20. a 21. století; obě její knihy byly úspěšně přeneseny na filmové plátno s Renée Zellwegerovou v roli Bridget a Colinem Firthem v hlavní mužské postavě Marka Darcyho (do role byl obsazen záměrně, neboť v proslulém seriálu BBC *Pride and Prejudice* z roku 1995 hrál pana Darcyho)
- na podkladě románu vznikl broadwayský muzikál *First Impressions* (1959), na Off-Broadway komorní muzikál *I Love You Because* (2006) a filmy *Pride and Prejudice: A Latter-Day Comedy* (2003) a z bollywoodské produkce *Bride and Prejudice* (2004)

Chatsworth House

Román Pýcha a předsudek se stal oblíbeným tématem pro televizní a filmové adaptace:

- 2005 režie Joe Wright, ve filmu hráli hlavní představitele Keira Knightley a Matthew Macfadyen
- 1995 režie Simon Langton, šestidílný televizní seriál BBC, hráli Colin Firth a Jennifer Ehle, adaptoval Andrew Davies (tento seriál je považován za nejlepší ztvárnění románu Austenové)
- 1980 režie Cyril Coke, televizní seriál BBC, hráli Elizabeth Garvie a David Rintoul
- 1967 režie Joan Craft pro BBC, Celia Bannerman a Lewis Fiander
- 1958 adaptace pro BBC Cedric Wallis, Jane Downs a Alan Badel
- 1952 režie Campbell Logan, pětidílný televizní seriál, který BBC vysílala živě, hráli Ann Baskett a Peter Cushing
- 1940 režie Robert Z. Leonard, Greer Garson a Laurence Olivier
- 1938 adaptace pro BBC Michael Barry, Curigwen Lewis a Andrew Osborn

PÝCHA A PŘEDSUDEK PODLE ANGLIČANKY BRIDGET JONESOVÉ

„Stalo se něco úžasného! Právě jsem mluvila s paní z tiskového – Colin Firth mi během víkendu zavolá a doladí se mnou detaily! Nemůžu tomu uvěřit. Nebudu se moct hnout celou sobotu a neděli z domu, ale to je dobře, protože aspoň budu moct prozkoumat Pýchu a předsudek na videu. I když nesmím samozřejmě zapomenout, že musím hovořit i o jiných filmech. Ano. Tohle by mohl být opravdový zvrat v mé kariéře. Ironií osudu, způsobem připomínajícím nějaký strašidelný šestý smysl, jsem díky panu Darcymu zapoměla na Marka Darcyho... Zvoní telefon! Mohl by to být pan Darcy, nebo Mark Darcy. Musím rychle pustit nějakou špičkovou jazzovou nebo klasickou desku.“

Ha. Volal zatraceně panovačný chlap jménem Michael z Independentu. „Poslouchej dobře. Ještě tě nemáme otestovanou. Nepotřebuju žádné zdržování. Vrátiš se letadlem, které jsme ti zamluvili na pondělí večer, v úterý ráno na to sedneš a do čtyř odpoledne to budu mít na stole, jinak to nepůjde do tisku. A budeš se ho ptát na film Ve fotbalovém kotli. Jak dobře víš, ve filmu Ve fotbalovém kotli, žádný pan Darcy nehraje.““

...deník pokračuje...

„Shazzer se natáhla a roztresenou rukou, jako by šlo o nevybuchlou bombu, zmáčkla PŘEHRÁT VZKAZ.“

„Ahoj, Bridget, tady je Colin Firth.“ Všechny tři jsme uskočily o půl metru dozadu. Volal pan Darcy. Tentýž nobl, hluboký, nadnesený hlas, který na BBC požádal Elizabeth Bennetovou o ruku. Volal mně. Pan Darcy řekl „Bridget“. Na mém záznamníku.

„Slyšel jsem, že v pondělí přiletíš do Říma udělat se mnou rozhovor, pokračoval. „Volám, abychom se domluvili, kde se sejdem.“ (...)

„Zavolej mu zpátky,“ zařvala Sharon jako příslušnice jednotek SS. „Zavolej mu a popros ho, aby se s tebou sešel v kašně. Panenanebi.“

V tu chvíli znovu zazvonil telefon a my jsme zůstaly stát s otevřenou pusou jako opařené. Z mikrofonu hřímá Tomův hlas: „Nazdárek, kočičky, tady je pan Darcy a jen by mě zajímalo, jestli byste mi nemohly pomoci svléknout tu mokrou košilku.“

Shazzer se náhle vytrhla z transu. „Zastav ho, zastav ho,“ zaječela a vrhla se k záznamníku. „Drž hubu, Tome, drž hubu, drž hubu, drž hubu.“

Jenomže už bylo pozdě. Vzkaz od pana Darcyho, v němž říká moje jméno a prosí mě, abych se s ním sešla v Římě u kašny, byl navždy ztracen. A nikdo na celém světě už s tím nikdy nic nenadělá. Nic. Nic.“

...deník pokračuje...

BJ: Znáte film Pýcha a předsudek natočený pro BBC?

CF: Ovšemže ho znám.

BJ: Pamatujete si, jak jste musel skočit po hlavě do jezera?

CF: Ano.

BJ: Když jste natáčel další scénu, musel jste si tu mokrou košili vysvléct a obléct suchou?

CF: Ano, asi, asi jsem musel. Ano. (...)

BJ: (prerývavě dýchá) Kolikrát jste do toho jezera musel skočit?

CF: (kašle) No, úvodní scény se natáčely v nádrži ve studiích v Ealingu.

BJ: Ale ne.

CF: Obávám se, že ano. Ehm, ta krátká scéna ve vzduchu – nesmírně krátká – to byl kaskadér.

BJ: Ale vypadal jako pan Darcy.

(...)

BJ: Jistě, ale mě by zajímalo, jestli jste si někdy musel tu košili svléknout a... obléknout suchou?

CF: Ano.

BJ: A znovu se namočit?

CF: Ano.

BJ: (odmlčí se) Znáte nový film Ve fotbalovém kotli?

CF: Ano.

BJ: Jaké jsou podle vás hlavní rozdíly a podobnosti mezi postavou Paula ve filmu Ve fotbalovém kotli a...?

CF: Ano?

BJ: (rozpačitě) Panem Darcym?

CF: Na tohle se mě ještě nikdo nezeptal.

BJ: Opravdu ne?

(...)

CF: Můžeme pokračovat?

BJ: Ano.

CF: Pan Darcy není fanoušek londýnského Arsenalu.

BJ: Ne.

CF: Není učitel.

BJ: Ne.

CF: Žil téměř před dvěma sty lety.

BJ: Ano.

CF: Paul z filmu Ve fotbalovém kotli miluje davy fotbalových fanoušků.

BJ: Ano.

CF: Zatímco pan Darcy nesnese ani venkovský bál. Takže, mohli bychom mluvit o něčem, co nemá s panem Darcym nic společného?

BJ: Ano. (odmlčí se, šustí papíry)

Čtverylka

- tanec, zvaný též quadrille; vyvinula se nejspíš v oblastech Francie a Anglie a na jejím vzniku a podobě se podílel lid žijící ve venkovském prostředí (leckde však do jeho pohybové i hudební struktury zasáhly i vlivy městské a zámecké kultury); v těchto oblastech se nejvíce vžilo tancování ve čtverylkách a řadách
- obecně nazývána squares kvůli postavení tanečníků na začátku tance do tvaru čtverce (ve čtverylkách se partneři mohou ale nemusí střídát); jedná se o jednoduché formy tance, jejichž účelem je odpoutat se od všední práce a zažít příjemné uvolnění na lidové zábavě

Postavení žen

- nejlépe vyjadřuje spisovatelka v dopise z 13. března 1816: „Vskutku pádným argumentem ve prospěch manželství je skutečnost, že neprovdané ženy jsou strašlivě náchylné k chudobě.“
- pro ženy, které žily v době Jane Austenové a řadily se k vyšším vrstvám anglické společnosti, se v podstatě nenabízely žádné možnosti, jak se osamostatnit; mohly vykonávat jen určitý velmi omezený počet povolání např. působit v bohatších rodinách jako vychovatelky (které však nebyly příliš dobře placené a jejich často náročná práce se netěšila velkému společenskému uznání)
- většina žen z vyšších vrstev tak mohla získat přístup k finančním prostředkům pouze výhodným sňatkem nebo skrze dědictví, a to pouze tehdy, pokud neměla bratry (podle dobového dědického práva - law of entail - se majetek dědil po mužské linii, pouze mužskému dědici, tedy příbuzensky nejbližšímu mužskému „potomku“)
- existoval proto jen nepatrný počet žen, které se samy dokázaly uživit či si vybudovaly nějakou profesní dráhu; sama Jane Austenová se k nim řadit nemohla - v posledních letech života jí psaní vynášelo přibližně sto liber ročně, ovšem rodinné výdaje byly asi čtyřikrát vyšší; neprovdané ženy navíc nikdy nežily samy, ale vždy zůstávaly v rodinném kruhu nebo jim společnost dělala starší vážená dáma

Profesionální spisovatelka

- pro Jane Austenovou bylo nesmírně důležité pokusit se prosadit jako spisovatelka, což odporuje určitému mýtu bohem nadané, obyčejné ženy, jakési hodné tetičky, která ve volných chvílích usedala k psaní, jenž se kolem ní vytvořil
- psala v době, kdy se ženám rychle otevíraly možnosti k publikování; k jejím současnicím, které však za svého života dosáhly větší proslulosti než ona, patřila Frances Burneyová, Ann Radcliffová nebo Maria Edgeworthová
- k dramatickému nárůstu děl, jež napsaly ženy, který se odehrál v Anglii

na sklonku 18. století, došlo i navzdory mnoha společenským překážkám, jimž první autorky beletrie musely čelit; hrozila jim zejména ztráta dobré pověsti - mnoho spisovatelek tak publikuje anonymně nebo si volí mužské pseudonymy a teprve po čase, když se jejich díla na veřejnosti etablovaly, vycházejí z anonymity (spisovatelky byly např. napadány za to, že si troufají publikovat svá díla, aniž by měly patřičné vzdělání a vkus)

- provdané ženy právně neexistovaly, a tudíž ani nemohly podepisovat smlouvy; nemohly rovněž vlastnit majetek (např. ve Francii nemohly ženy bez souhlasu manžela publikovat až do roku 1965!)
- až na několik výjimek se spisovatelky psaním neužívaly a musely se spoléhat na další zdroje příjmu; málokterá tak tehdy splnila obě podmínky (mít peníze a vlastní pokoj) nezbytné k tomu, aby se žena mohla stát spisovatelkou, které ve svém slavném eseji s názvem *Vlastní pokoj* z roku 1929 vymezila Virginia Woolfová

Rejdovák

- lidový kolový tanec ve tříčtvrtečním taktu, volnějšího tempa než rejdovačka, s níž se vždy tančil společně; od čtyřicátých let 19. století znám též v salónní formě pod poněkud označením redowa

Skandál

- v případě, že se žena rozhodla opustit rodinu bez souhlasu rodičů, jednalo se vždy o velmi závažné porušení daných zvyklostí
- např. když Lydia utíká s Wickhamem je velmi důležité, zda odjela do skotské příhraniční vesnice Gretna Green, kde liberálnější skotské zákony umožňovaly jinak nedovolené sňatky bez pozhnutí rodičů, nebo zda s Wickhamem zamířili do Londýna, kde Lydii reálně hrozilo, že coby „padlá žena“ skončí na ulici

Sňatek

- zůstával jedinou přijatelnou možností, jak se osamostatnit od rodičů a odvrátit hrozící sociální úpadek (pragmatická volba Charlotte Lucasové přesně odráží toto až příliš skutečné dilema)
- rozhodnutí uzavřít sňatek bylo celoživotní, neboť tehdejší anglické rozvodové zákony byly v zásadě pozůstatkem ze středověku: mohli si jej dovolit pouze bohatí a žena v nich měla zcela nerovnocenné postavení
- pokud neexistovala předmanželská smlouva, přešel sňatkem veškerý majetek, který ženy případně vlastnily, na manžela; velmi mladé bohaté dívky se tak mohly ještě před sepsáním takové smlouvy snadno stát obětí vypočítavých lovců tučných věn

Sólo

- karetní hra, která bývá v angloamerické literatuře uváděna pod názvem German solo, vznikla v Německu zjednodušením hry Quadrille (varianta hry L'homme pro 4 hráče) patrně na přelomu 18. a 19. století, hrála se i v Rakousku a v Čechách, ale velkou oblibu si nezískala

Tanec

- měl tehdy významnou společenskou funkci, neboť umožňoval setkání mladých lidí opačného pohlaví; byla to jediná oficiální tzn. společensky schválená příležitost, jak se lidé mezi sebou mohli seznámit a navázat kontakt, což směřovalo k možnosti domluvení i sňatku
- při tanci se konverzovalo a bylo velmi důležité, že při něm byla dvojice sama (dívka neměla s sebou jinak obvyklý dámský doprovod - garde), což tanci dávalo i sexuální náboj

Valčík

- druh tance; z polského wal(e)c a to z něm Walzer tzn. valit se, otáčet se; většinu jeho historie se nemluví o valčíku jako o valčíku, ale jako o waltzu, popřípadě je nazýván german waltz či valse à trois temp
- hlavní charakteristikou je otáčivý pohyb; způsob pohybu byl jednou z věcí, která tanec tvořila přitažlivým (tanečníci se totiž dostávali neustálým otáčením až do stavu transu – euforie, čemuž se nejde divit, neboť tanec např. v korzetu či těsné uniformě, kde se nedá příliš dýchat, často navodil stav, kdy se tanečnickům zatočila hlava)
- během 18. století se stávají různé formy waltzen velmi populární v horním Rakousku a části Německa, v roce 1754 se objevuje zmínka o tanci Waltz v jedné vídeňské komedii a v roce 1787 je tančen v opeře; revoluční novinkou ve valčíku bylo uzavřené postavení, kde pán tančí těsně u dámy, což bylo považováno za něco vulgárního (a zákaz tohoto držení padl až v roce 1818)
- ve století 19. dochází ke stabilizaci valčíku a jeho velkému rozmachu, centrem valčíku je Vídeň, kde je již na počátku století otevřeno velké množství tanečních sálů pro veřejnost; odsud se dostává roku 1812 do Anglie, kde je uveden pod názvem German Waltz

Ženy a vzdělání

- na počátku 19. století v Anglii neexistoval žádný systém státního vzdělávání, žádné školství, jak ho známe z pozdější doby; o vzdělání dětí z vyšších vrstev společnosti se starali sami rodiče, vychovatelky, které s rodinou bydlely, či soukromí učitelé; výuka probíhala doma, popř. děti určitou dobu pobývaly v internátní škole nebo se učily u soukromých učitelů (otec Jane Austenové měl několik takových žáků)
- pro movitější vrstvy existovala rovněž jakási gymnázia, která však směli navštěvovat pouze chlapci; oficiální vzdělávací instituce (jako třeba soukromá škola v Etonu nebo univerzity v Cambridge a Oxfordu) byly ženám zapovězeny; ženy tak vlastně neměly přístup k profesím a převažoval názor, že vyšší vzdělání nepotřebují; místo toho se spíše prakticky připravovaly na úlohu, kterou zastávaly v domácnosti (věnovaly se zejména šití a vyšívání), zatímco domácí práce většinou vykonávalo služebnictvo

- jak je patrné z konverzace na téma ženského vzdělání, kterou v dramatisaci *Pýchy a předsudku* iniciuje Caroline Bingleyová, cílem vzdělávání žen z vyšší společnosti bylo často získání určitých dovedností, jakými byla kresba, zpěv, hra na hudební nástroje a schopnost hovořit cizími jazyky – francouzsky nebo italsky; jejich pravým účelem však byla často pouze snaha zapůsobit na potenciálního ženicha; je evidentní, že Elizabeth je v tomto ohledu poněkud laxní a zachovává si tak svůj typický kritický odstup

„Angličanka Jane Austenová patří do celé řady autorek - zmiňme vedle jejího jména alespoň Marii Edgeworthovou a Fanny Burneyovou, jež svá velká románová díla napsaly na přelomu 18. a 19. století a o nichž se dá říci, že se v nich kloubí to nejlepší z osvícenského přístupu ke světu s prvními romantickými náznaky. Zdá se zvláštní, že i když Austenová prožila jí vyměřených dvaatřicet let života ve venkovském a maloměstském ústraní a v jejím díle se explicitně nezobrazují přelomové události její doby, zejména napoleonské války a industriální revoluce, dokázala ve svých šesti zralých románech, v nichž jsou nejdůležitějšími vnějšími události venkovské plesy a maloměstské konverzace, vyjádřit s nesmírnou citlivostí vnitřní dynamiku rodinných a společenských vztahů. A nejen to, nad těmito texty znovu a znovu žasneme, jaké ‚lidské komedie‘ jsme účastni díky jejímu talentu a kolik laskavého i ironického pohledu dokázala vtělit do svých románových postav. To je zřejmě jeden z důvodů, proč je Austenová stále obdivována čtenáři, samozřejmě nejen britskými, ale znovu a znovu sledována nenasytýma očima kritiků a literárních historiků.“

Gary Kelly

JANE AUSTENOVÁ

„S dovolením, žádné odkazy na příklady v knihách. Muži vždy měli nad námi všechny výhody, protože si vytvářeli vlastní příběhy. Jejich vzdělání bylo na mnohem vyšší úrovni; pero bylo vždy v jejich rukou. Nedovolím, aby knihy dokazovaly cokoliv!“

- narodila se 16. 12. 1775 na faře v malé vesničce Steventon, hrabství Hampshire, v početné rodině reverenda George Austena a jeho ženy Cassandry roz. Leighové (i když Austenovi nežili v přepychu, jejich rodina patřila k venkovské šlechtě)
- pocházela z osmi dětí (byla druhá nejmladší) - bratr James se stal po otci pastorem, George byl odmalička mentálně postižený a vyrůstal v ústavu, Edwarda si adoptovali bohatí bezdětní příbuzní, po nichž zdědil značné jmění, Henry byl bankéřem a poté co zkrachoval, mu Edward koupil farnost, aby se stal duchovním, Frank a Charles sloužili u námořnictva; po celý život měla velice důvěrný a přátelský vztah s o dva roky starší sestrou Cassandrou, což mimo jiné dokládá jejich četná korespondence
- v roce 1783 začala navštěvovat učitele v Oxfordu a Southamptonu, později

Portrét J. Austenové - skica Cassandry Austen

dívčí internátní školu v Readingu, od jedenácti let se sebevzdělávala doma, k čemuž získala silnou podporu svého otce; myšlení a vztah k literatuře si vybudovala rozsáhlou četbou např. Shakespeara, Milтона, Fieldinga, Sterneho, Johnsona, Huma, Defoea, Swifta, Burneyové, Radcliffové, Goetha aj. (kvalita vzdělání, které Austenová dosáhla, byla u dívek v té době neobvyklá)

- v rodině Austenů se hojně pěstovalo hlasité čtení románů, které Jane vyhledávala a měla ráda; pro úzký rodinný kruh také vznikaly její první literární pokusy - komickými esejemi, skeči, povídkami či parodickými *Dějínami Anglie* - bavila celou rodinu (mnohé z těchto prvotin byly doprovázeny ilustracemi Cassandry); rodina podporovala pisatelský talent nejmladší dcery, otec dokonce sám napsal londýnskému vydavateli žádost o vydání jejího románu *První dojmy*, ale byl odmítnut
- štíhlou, vysokou, tmavoookou dívku uvedli do hampshirské společnosti v 17 letech; byla prý vynikající tanečnicí, opakovaně se účastnila např. obecních plesů na radnici v Basingstoku a až do své smrti vedla život, který se skládal z obvyklých zábav její společenské vrstvy tzn. plesy, návštěvy známých a říbuzných, výlety, čas od času cesta do Londýna (na divadelní představení nebo výstavu)
- přestože se stejně jako Cassandra nikdy neprovdala, zřejmě zažila dva krátké „románky“ - první probíhal v rozmezí několika dnů v roce 1795 s irským právníkem Tomem Lefroyem, jehož rodina si sňatek nepřála neboť oba byli příliš mladí a bez prostředků, druhý zažila během prázdnin v přímořském letovisku, ale identita mladého kaplana, který brzy po seznámení neočekávaně zemřel, zůstala utajena
- ve 26 letech obdržela nabídku k sňatku od mladíka ze zprátené rodiny Harrise Bigg-Withera (údajně na něm nebylo nic než vzhled, koktal, byl o pět let mladší a Jane ho nemilovala), kterou nejprve přijala, ale druhý den ji zrušila, neboť tušila, že by tento vztah byl pro oba „peklem“; tím podstoupila značné existenciální riziko, neboť jako neprovdaná žena mohla zůstat úplně bez prostředků
- v roce 1800 otec odešel do penze a rodina se odstěhovala do tenkrát nově postaveného, módního lázeňského města Bath, které Jane přímo nesháela; po smrti otce v roce 1805 byly Jane, Cassandra a jejich matka odkázány na pomoc příbuzných; v roce 1806 se stěhují k rodině bratra Franka do Southamptonu, od roku 1809 žijí v domku Chawton Cottage (dnes Muzeum Jane Austenové), který jim poskytl Edward; kromě psaní Jane v Chawtonu zahradičila, vyráběla víno, cvičila na klavír, chodila na procházky a věnovala se svým neteřím a synovcům, kterým prý byla skvělou tetičkou
- přestože se Austenová věnovala psaní už od dospívání a první pokus o román napsala ve dvaceti letech, s vydáváním svých děl zažívala častá zklamání (např. když od ní byla koupena za směšných 10 liber práva na román *Susan* a nic se nevydalo); od literární tvorby se však nenechala odradit a dál vytrvale psala a posílala své romány nakladatelům
- první kniha jí vyšla až ve 35 letech a na titulu románu *Rozum a cit* z roku 1811 nebylo uvedeno její jméno, jen krátká poznámka „By a Lady“ (napsala žena); smlouva obsahovala také podmínku, že pokud vydavatel prodělá, budou mu uhrazeny náklady, což v praxi znamenalo, že se za spisovatelku

musel zaručit majetný člověk - v tomto případě bratr Henry; román byl našťástí úspěšný a Austenová si jím vydělala slušné peníze (140 liber); díky tomu mohla vydat další knihu - *Pýchu a předsudek*

- až do roku 1814, kdy vyšlo *Mansfieldské panství*, vycházela díla Austenové anonymně, nebo s poznámkou „By the Author of Sense and Sensibility“ (od autorky Rozumu a citu); důvod k anonymitě vyplýval jednak z potřeb nakladatele (přiznal-li by jako autorku ženu, mohla by se snížit prodejnost knihy), ale také proto, že se sama Austenová mimo nejbližší rodinu svou tvorbu raději tajila (román byl tenkrát v očích maloměstských vrstev brán jako lehkomyšlná zábava svádějící na scesti); jelikož se spekovalo o tom, kdo je ona žena, která píše oblíbené romány, prozradil Henry autorství své sestry, na niž byl velmi hrdý; Austenové údajně sláva nikdy nevstoupila do hlavy
- vášnivým čtenářem jejich knih byl princ regent (pozdější král Jiří IV.); kvůli němu obdržela spisovatelka od dvorského knihovníka pozvánku do královské rezidence, kde se dozvěděla, že by si její velký obdivovatel přál, aby mu některé dílo věnovala; přestože se princ regent u obyvatelstva i Austenové těšil značné nepopularitě, dedikovala mu román *Emma*
- neměla v úmyslu vznášet psychologické nebo sociologické otázky, se kterými je nutné se vypořádat nebo na ně odpovědět; líčila denní život venkovské šlechty, hmotně zabezpečené pozemkovým majetkem a církevními sinekurami, počestné a samolibé, dobře vychované, provinciální a mírně snobské, aniž by tento venkovský mikrokosmos chtěla rozbořit nebo od základů přebudovat; na společnost pohlížela nesentimentálním zrakem satirika, svět zkoumala ze ženského hlediska a její poznání bylo založeno na hluboké znalosti lidské povahy
- hrdinkami jejich románů byly ženy, vzdálené typu pozdější viktoriánské poslušné pučky, jejichž vlastnostem vévodily přirozená inteligence, rozum, cit, důvtip anebo vtip; do svých ženských postav se vcítovala tak, že často přebíraly spisovatelčiny vlastní výroky a názory
- při psaní se důrazně distancovala od laciných populárních románů své doby (dokonce parodovala gotické romány Anny Radcliffové) a sama se úzkostně vyhýbala dějovým klišé, otrepaným frázím a laciným efektům; vytvořila tzv. domestic novel – román rodinného života; kritika dodnes oceňuje zejména její styl, vtip, pozorovací schopnosti a charakterovou přesnost a pravdivost
- romány nemohla tvořit v ústraní, neboť neměla vlastní pracovnu, proto psávala ve společné místnosti např. v salonu, kde se setkávalo mnoho lidí, kteří ji často vyrušovali, avšak ona nedopustila, aby se kdokoliv mimo úzký rodinný okruh dozvěděl, čím se zaměstnává; „odposloucháváním“ běžné řeči se naučila psát vybroušené a kultivované dialogy, které v tehdejších romanopiseckém umění - na rozdíl od Austenové - postrádaly autentičnost; právě díky pružnosti a pohotovosti dialogů se soudí, že spisovatelka měla nakročeno k tomu, aby se stala autorkou divadelních her
- obdivovali ji mnozí spisovatelé tehdejší doby: Richard B. Sheridan se vyjádřil o *Pýše a předsudku*, že to je jedna z nechyťtejších věcí, co četl, Walter Scott se přiznal, že tentýž román četl několikrát, uznával ji Mark Twain, Samuel Taylor Coleridge, Robert Southey, Sydney Smith, Edward Fitzgerald aj.
- v roce 1816 začala mít zdravotní problémy, proto se v květnu 1817 přestě-

hovala do Winchesteru, aby mohla být blíž svému lékaři; i když se snažila léčit, postup nemoci byl příliš rychlý; trpěla tenkrát ještě nediagnostikovanou Addisonovou chorobou (selhání nadledvinek, u spisovatelky způsobené pravděpodobně tuberkulózní infekcí)

- naprostým vyčerpáním zemřela v pouhých 41 letech - 18. 7. 1817 ve Winchesteru, kde je i pochována; zanechala po sobě nedokončený román *Sanditon*
- psávala dopisy způsobem, jakým si jiní psali deníky; nejčastější adresátkou byla Cassandra, která po smrti své sestry a na její přání zničila dopisy z období, jenž byla pro Jane neradostná či bolestná (viz náhlá smrt její prázdninové lásky v Bathu); díky Cassandře však existuje jediný portrét spisovatelky, který se dochoval (visí v National Portrait Gallery v Londýně a je z roku 1810)
- na základě milostných epizod ze života Jane Austenové vznikl v roce 2007 z velké části fiktivní scénář Kevina Hooda k hollywoodskému filmu *Becoming Jane (Vášeň a cit)*, v režii Juliana Jarrolda ztělesnila Jane Austenovou herečka Anne Hathaway a Toma Lefroye herec James McAvoy

Verze portrétu podle skicy Cassandry Austen – James Edward Austen-Leight

DÍLO JANE AUSTENOVÉ

Vydané romány:

1811	<i>Sense and Sensibility (Rozum a cit)</i>
1813	<i>Pride and Prejudice (Pýcha a předsudek)</i>
1814	<i>Mansfield Park (Mansfieldské panství)</i>
1816	<i>Emma</i>
1818	<i>Northanger Abbey (Northangerské opatství)</i>
1818	<i>Persuasion (Anna Elliotová)</i>

Původní verze, krátké a nedokončené práce:

1793-94	<i>Lady Susan</i> - román v dopisech
1795	<i>Elinor and Marianne</i> - povídka v dopisech; později rozpracována na román <i>Rozum a cit</i>
1796	<i>First Impressions (První dojmy)</i> - původní verze pro <i>Pýchu a předsudek</i>
1806	<i>Susan</i> - původní verze pro <i>Northangerské opatství</i>
1804	<i>The Watsons (Watsnovi)</i> - nedokončený román
1817	<i>Sanditon</i> - nedokončený román

Rané práce:

Henry and Eliza
The Three Sisters (Tři sestry)
Love and Friendship (Láska a přátelství)
The History of England (Dějiny Anglie)
Catharine, or the Bower (Kateřina aneb Budoár)
The Beautiful Cassandra (Krásná Kasandra)

JAMES MAXWELL autor dramatičky

- narodil se ve Worcesteru v americkém státě Massachusetts v roce 1929, ale většinu svého profesního života strávil ve Velké Británii, kde v Londýně v roce 1995 zemřel
- divadelní, televizní a filmový herec; nejznámější je asi díky své rozsáhlé televizní tvorbě z šedesátých a sedmdesátých let 20. století (hrál zejména ve vedlejších rolích); jako herec začínal v divadelní společnosti Old Vic, vystupoval ale i v dalších londýnských divadlech
- v roce 1978 se stal spoluzakladatelem a uměleckým šéfem Royal Exchange Theatre v Manchesteru, kde působil až do své smrti; podle jedné epizody seriálu *Most Haunted* zabývajícím se paranormálními jevy jeho duch v divadle dodnes straší
- jeho nejznámější rolí je postava krále Jindřicha VII. v seriálu z produkce BBC2 s názvem *The Shadow of the Tower*, která u diváků nedosáhla stejně příznivé odezvy jako *Šest žen Jindřicha VIII.*, ve kterém rovněž hrál
- k dalším jeho televizním rolím patří výrazná úloha v jednom dílu seriálu *Doctor Who* nazvaném *Underworld* (1977); ztvárnil rovněž roli Gilberta Osmonda v televizním seriálu *Portrét dámy* z roku 1967 natočeném podle předlohy Henryho Jamese, dále hrál v seriálech *The Avengers* či *The Saint*; objevil se např. ve filmech *Jeden den Ivana Děnisoviče* nebo *Výkupné* se Seanem Connerym
- světová premiéra jeho dramatičky románu Jane Austenové *Pýcha a předsudek* se konala v jeho režii dne 7. února 1991 v divadle Royal Exchange v Manchesteru; roli pana Darcyho tehdy ztvárnil začínající Rufus Sewell
- k dalším jeho dramatičkám či úpravám patří *Nadějná vyhlídka*, *Hrabě Monte Christo*, *Měsíční kámen*, *Don Carlos* či *Dantonova smrt*

- je autorem řady dramatiček a úprav, kromě *Pýchy a předsudku* rovněž *Jany Eyrové* nebo *Olivera Twista*
- *Pýcha a předsudek* z pera Jamese Maxwella a v úpravě Alana Stanforda měla premiéru v dublinském divadle Gate dne 18. 6. 2002

Dobový obrázek připomínající sestry Austenovy.

ALAN STANFORD autor scénáře

- narodil se v roce 1949 v Anglii, ale od roku 1969 žije a pracuje v Irsku
- divadelní a filmový herec a divadelní režisér, který je horlivým zastáncem a propagátorem umění v Irsku
- jako režisér je spojen zejména s dublinskými divadly Projects Arts Centre, kde začínal, a Gate, se kterým spolupracuje i jako herec dodnes
- v roce 1989 spoluzakládal divadelní společnost Second Age Theatre Company, která se zaměřuje zejména na zprostředkování klasického repertoáru mladé generaci a již je uměleckým šéfem
- ztvárnil množství rolí širokého zaměření; známý je např. jako Pozzo nebo Hamm v inscenacích her Samuela Becketta, které uvedlo divadlo Gate; jednou z jeho posledních rolí je Lady Bracknellová v komedii *Jak je důležité mít Filipa* Oscara Wildea, která byla v roce 2005 inscenována v irském národním divadle Abbey výhradně v mužském obsazení

ZDEŇKA BRANDEJSKÁ autorka překladu

- narozena v roce 1977 v Pardubicích; vystudovala anglický jazyk a literaturu a teorii a dějiny divadla na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (v diplomové práci se zabývala vybranými dramaty Toma Stopparda); v současnosti se věnuje současnému irskému dramatu
- na Masarykově univerzitě vyučovala kurzy o anglickém a irském dramatu; od roku 1999 vyučovala také anglický jazyk; příležitostně se věnuje divadelní kritice (např. *Divadelní noviny*) a překladu divadelních her
- její překlady byly v roce 2003 a 2005 oceněny v soutěži Jiřího Levého pro překladatele do 35 let, kterou vyhlašuje Obec překladatelů
- do češtiny převedla hru známého muzikálového autora Willyho Russella *Stags and Hens (Loučení se svobodou)* nebo drsnou hru ze současného Dublinu od Stelly Feehilyové *Duck (Kačena)*

- narodil se v Těšínském knížectví v roce 1966
- původně studoval na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci obor teorie kultury, poté přešel na DAMU, kterou absolvoval v roce 1991 v ateliéru režie u profesorů Jaroslava Vostrého a Ladislava Vymětala; vyučuje na Filozofické fakultě Ostravské univerzity a na DAMU
- v roce 1995 vytvořil pro Českou televizi dvacetiminutový polohraný dokument *Šumná Ostrava*, ze kterého vzápětí vznikl projekt *Šumná města* s ústřední postavou žasnoucího architekta; ztělesněného architektem a hercem Davidem Vávrou; cyklus o architektuře 20. a 21. století autorsky vzniká ve spolupráci režiséra Lipuse a jeho protagonisty Vávry a měl by v roce 2008 dosáhnout 66. dílu
- napsal sbírku básní *Vysoká oblačnost*, knižně vyšla jeho disertační práce *Scénologie Ostravy*, je spoluautorem dvou knih *Šumná města*, z polštiny přeložil sbírku básní Renaty Putzlacher *Angelus*, publikuje také prózu a fejetony (Literární noviny, Modrý květ, Tvar, Host, DISK aj.), přeložil scénář a dialogy k filmu Martina Šulíka *Sluneční stát*; společně s Annou Cónovou, Miroslavem Ratajem a Jiřím Šimáčkem účinkuje v komorním pořadu *Štek kavárenského povaleče*; režiruje i v rozhlase (*Povídky Jana Balabána* aj.)
- první angažmá získal v pražském Činoherním klubu v roce 1991, od roku 1992 je režisérem činohry Národního divadla moravskoslezského v Ostravě (*Věc Makropulos*, *Červený a černý*, *Stříbrný vítr*, *Romance pro křídlovku*, *Zlaté rouno*, *Rychlé frézy*, *Elling a Kjell aneb Chvála bláznovství*, *Hra lásky a náhody*, *Klasik v pornoshopu*, *Vůně peněz aneb Turcaret*, *Matka* aj.); hostoval např. v Národním divadle (*Arkádie*), Komorní scéně Aréna (*Průběžná o(s)trava krve*, *Klub sebevrahů*, *Neználek podle Stanislavského*), Klicperově divadle Hradec Králové (*Zpěvy sílnce*, *Krysař*, *Paní z moře* aj.), Těšínském divadle (*Těšínské nebe – Cieszyńskie nebe*), Moravském divadle Olomouc (*Clavijo*), Národním divadle Brno (*Princezna Pampeliška*, *Hra o Janáčkovi*), Divadle ABC (*Ideální manžel*), Divadle na Vinohradech (*Vrátila se jednou v noci*), Divadle loutek Ostrava (*Z deníku Ostravaka*) aj.

- narodil se v Opavě v roce 1960
- na Janáčkově konzervatoři v Ostravě vystudoval obory skladba a kytara; po absolutoriu se stal členem Divadla loutek, ve kterém nejprve působil jako herec-muzikant, později začal skládat hudbu k většině inscenací
- jako hudební skladatel na volné noze se žije od roku 1989 a spolupracuje nejen s divadlem, rozhlasem (*Řecko*, *Řím*, *Den kobylek* aj.) a televizí (*Zlatník Ondra*, *Královské pohádky*, *Motýlí strategie* aj.), ale věnuje se i vlastnímu komponování (*Vrabci letí do světa*, *Písničky pro kytaristy*, *Sen slečny Terezy*, *Svity pro sólové violoncello*, *Svita ze dřeva a krve*, *El Condor* aj.), dokonce skládá hudbu i pro koně resp. pro volnou sestavu voltižního cvičení českého reprezentanta Ondřeje Svobody
- dosud napsal hudbu k více než stu projektům v ČR i v zahraničí (na Slovensku, v Polsku, na Ukrajině, ve Francii); dlouhodobě tvoří pro Bílé divadlo (*Ty, který lyžuješ*, *Bílá lokomotiva*, *Opilý koráb*, *Z tohoto obrazu už nikdy neodejdeme*) a Dětské operní studio při Národním divadle moravskoslezském (*Jesličky svatého Františka*, *Čarodějnice z Babí hůry*, *Ngoa-É*); komponuje také hudbu pro balet (*O statečném Cibuláčkovi*, *Malá mořská víla*); v roce 2001 měl premiéru jeho hudebně-dramatický projekt *Evangelium podle houslí*, inspirovaný moravskou lidovou hudbou a středověkým chrámovým divadlem, který zrealizoval s více než stovkou amatérských zpěváků a muzikantů, s Jiřím Pavlicou a s Hradišťanem na Svatém Kopečku u Olomouce
- scénickou hudbu píše zejména pro režiséry Petra Nosálka (*Půjdem spolu do Betléma*, *My jsme muzikanti*, *Kytice*, *Oberon a Huon z Bordeaux*, *Balladyna*, *Mysterium cesty sv. Vojtěcha*, *Pan Twardovski*, *Sen noci svatojánské*, *Decameron* aj.), Pavla Cisovského (*Proces*, *Obsluhoval jsem anglického krále*, *Komedie s Quijotem*, *Lear*, *Zámek* aj.), Oxanu Smilkovou (*Višňový sad*, *Strýček Váňa*, *Mistr a Markétka*, *Elektra*, *Racek*, *Maškaráda (verze Arbenin)*, *Hamlet*), Juraje Deáka (*Smrt obchodního cestujícího*, *Piknik*, *Krvavá svatba* aj.), Romana Groszmana (*U Kočičí bažiny*, *Kočka na rozpálené plechové střeše* aj.) a Radovana Lipuse (*Stříbrný vítr*, *Romance pro křídlovku*, *Zlaté rouno*, *Arkádie* aj.).

Na co jste pyšný?

„Otázka z titulu knihy. Otázka do smetí. Na všechno a na nic. Na práci? Na ženu? Na děti? Co chcete slyšet? Pyšný snad může být ten kdo se vyhne pýše...“

Jakým předsudkům podléháte?

„Po dlouhých vnitřních sporech, zjistil jsem, že podléhám předsudkům, že dokážu odpovídat na otázky v rozhovorech...“

Na co jste pyšný?

„Na svou dceru Janu. Je jí osmnáct let a na Jane Austenovou mě upozornila jako první asi před dvěma léty.“

Jakým předsudkům podléháte?

„Mám starosvětský předsudek, že by v každé divadelní inscenaci měl zaznít alespoň kus živé muziky.“

- narodil se v Praze v roce 1944
- studoval na Střední umělecko-průmyslové škole v Praze, poté na loutkářské katedře Divadelní fakulty AMU, obor scénografie absolvoval v roce 1966 u profesorů Richarda Landera a Vojtěcha Cinybulka; v 1992 se na téže škole stal pedagogem, nyní působí jako profesor na katedře Alternativního a loutkového divadla; vyučuje i v zahraničí
- jako scénograf je spojen zejména s Východočeským loutkovým divadlem Drak v Hradci Králové; opakovaně získal Cenu Skupovy Plzně, obdržel Zlatou trigu v rámci Pražského Quadrienále 1999, v roce 2001 mu byla udělena za scénografii k inscenaci *Tragická historie o doktoru Faustovi* Cena Alfréda Radoka
- patří ke generaci výtvarníků, která zaváděla do loutkového divadla anti-iluzivní postupy (kombinace akce loutky a živého herce, obnažené materiály, autentické předměty aj.), zároveň však navazuje na tradici starých českých loutkových řezbářů; pro činohru pracuje od osmdesátých let 20. století a obohacuje ji nápaditými postupy a uvolněnou fantazií loutkového divadla; kromě toho se účastní nebo vede workshopy v různých koutech světa (Dánsko, Island, Francie, Austrálie, Spojené státy americké, Japonsko aj.), samostatně vystavuje a v rámci Pražského Quadrienále 2007 dokonce organizoval workshopy pro Scenofest
- spolupracoval s režisérem Josefem Křoftou (*Cirkus Unikum, Pastýřka putující k dubnu, ...na Candida, Babylonská věž, Prodaná nevěsta, Pinocchio, Mauglí* aj.), od devadesátých let nejčastěji pracuje s Michalem Dočekalem (*Kytice, Tragická historie o doktoru Faustovi, Bouře*), Jiřím Nekvasilem (*Lidová komedie Johanes doktor Faust, Faust a Markétka*) a Radovanem Lipusem (*Stříbrný vítr, Romance pro křídlovku, Cyrano de Bergerac, Intermezzo, Clavijo, Arkádie*); je autorem prostoru avantgardního studia Beseda v Hradci Králové; v roce 2003 navrhl pro činohru Národního divadla alternativní divadelní prostor na Ovocném trhu v Praze tzv. Bouda, pro kterou vytvořil i samostatné scénografie (*Hamlet-stroj, Faidra, Faust, můj hrudník, má přilba*); v roce 2005 režíroval představení *La Fontaine* v Melbourne

Na co jste pyšný? Jakým předsudkům podléháte?

„Pýcha mě nedovolí hrabat se ve vlastních předsudcích. Kdybych snad nějaké měl, jsem na to moc pyšný si přiznat, že předsudky mám. Pyšný jsem tedy dost. Na svoje děti a jejich děti.“

- narodila se v Brně v roce 1964
- na Střední průmyslové škole textilní v Brně studovala obor návrhář oděvů a divadelního kostýmu, v letech 1986 - 1991 vystudovala na katedře Alternativního divadla DAMU obor scénografie; od roku 1996 působí jako pedagog v ateliéru scénografie Divadelní fakulty JAMU
- věnuje se kompletním výtvarným řešením výstav *Full House of Puppets* (Centro kulturistico Maçau, Čína), *Česká loutka* (Cisárská konírna Pražského hradu, Moravská galerie Brno) aj., ilustracím, grafickým úpravám tiskovin, plakátů, obalů CD (spolupracuje např. s hudební skupinou Bratrstvo); v roce 1991 zvítězilo její řešení interiérů a nádvoří divadla Radost na Římském náměstí v Brně, které bohužel nebylo realizováno
- pravidelně uskutečňuje samostatné performance a výstavy např. *Nature Theaters, Great Small Works* (New York, USA), *Kukly* (Muzejní galerie Chrudim), *N.O.E.* (podzemí Historického muzea ve Slavkově u Brna), nejčastěji vystavuje v Brně *Tree Cocoons* (Centrum experimentálního divadla), *Poslední jednorozec* (Galerie Katakomby), *Pandora Box, Flotila* (Dům umění), *Křídla* (Moravská galerie Brno), *Skleněný cirkus* (Hvězdárna Mikuláše Koperníka), *Světlem oděná; N.O.E.* (Palác Šlechtičien), *Retrosvětlo* (Galerie U dobrého pastýře) aj.
- jako scénografka spolupracuje od roku 1990 se soubory Kašpar (*Pantomima, Královský hon na slunce, Sestup Orfeův*), Studio Dům (*Svatbičky, Arlekino vevodou Bretaňským, Tance krále Leara*), Divadlo v Řeznické (*Fyzikové* aj.), Divadlo Husa na provázku (*Cirkus aneb Se mnou smrt a kůň*), Západočeské divadlo Cheb (*Zkročení zlé ženy, Pygmalion, Probouzení* aj.), Národní divadlo moravskoslezské Ostrava (*Zločin a trest*), Středočeské divadlo Kladno (*Vzdálené ostrovy*) aj.; scénografické práce vytvořila také pro Figuren Theater Wolfsburg, Misery Love Company a Fringe Macau

Na co jste pyšná?

„Pyšná jsem na své děti, když mě zas a znovu něčím překvapují. Jinak je podle mě pýcha jednou z podob neznalosti a nezralosti. Tak se raději raduji než pyšním.“

Jakým předsudkům podléháte?

„Mnoha. Usilovně si přeji, aby žádným.“

- narodila se v Praze v roce 1962
- podstatnou část své kariéry používala jméno Jana Vašáková
- tanci se věnuje od osmi let; začínala v baletní škole Národního divadla, pokračovala na Taneční konzervatoři v Praze (a mj. i na gymnáziu); taneční vzdělání ukončila v roce 1986 na HAMU; v současné době je docentkou na DAMU, kde vyučuje tanec, jevištní pohyb a trénink
- zúčastnila se stáží v Leningradě a Drážďanech, tanečních festivalů a kurzů ve Francii, Dánsku, Anglii, USA a divadelních festivalů v Nantes, Sarajevu a Brightonu; v roce 2003 spolu s Martinem Packem a Miroslavem Hanušem založila Originální pohybové divadlo Veselé skoky (*Na hlavu!, Ve stanici nelze, Baby Box*), které působí v Divadle v Celetné
- jako divadelní choreografka pracuje od roku 1990 - věnuje se činohře, muzikálu i operetě: Hudební divadlo Karlín (*Má férová Josefína, Země úsměvů*), Divadlo Na Fidlovačce (*Šumař na střeše, Funny girl*), Semafór (*Pré*), Divadlo na Vinohradech (*Lysistrata, Vrátila se jednou v noci, Tango sólo* aj.), Divadlo J. K. Tyla Plzeň (*Holka nebo kluk*), Divadlo ABC (*Golem, Jeptišky, Šakalí léta*), Janáčkova opera Národního divadla v Brně (*Prodaná nevěsta*), Divadlo Broadway (*Ginger a Fred*), Divadlo v Dlouhé (*Běsi, Maškaráda*) aj.; podílela se také na filmech *Amadeus, Panství a Swingtime*

Na co jste pyšná?

„Na všechny lidi kolem mě. V rodině i v práci. Na všechny, kteří mě dobře znají a přesto mě mají rádi. Tak to jsem, asi pyšná i na sebe.“

Jakým předsudkům podléháte?

„Že v Praze jsou nejlepší herci.“

1. premiéra sezóny 2007 / 2008

Program připravily	Hana Hložková a Zdeňka Brandejská
Grafická úprava	Eva Jiřikovská
Fotografie	Eva Jiřikovská a Hana Hložková
Technická redaktorka	Naděžda Slachová
Zodpovídá	Igor Stránský, ředitel SD
Grafické zpracování a tisk	Joker, s. r. o.

Decorace, rekvizity a vlásenky byly vyrobeny v dílnách Slováckého divadla, vedoucí výroby Jiří Janík. Kostýmy vyrobily Eva Prokešová, Drahomíra Ulmová a Pavlína Pavlíčková. Zámečnické práce provedla firma Mozako Kudlovice, stolařské práce firma Fami Ostrožská Nová Ves, hliníkové konstrukce Miroslav Šuránek Hluk, zpracování polykarbonátů firma M. R. B. Sazovice. Pojednání dekorací Jitka Galušková, Yveta Heinzová a Jaroslav Hájek.

Použitá literatura a internetové odkazy:

- AUSTENOVÁ, Jane. *Pýcha a předsudek*. Praha 2006.
CRAIG, Hardin (ed.). *Dějiny anglické literatury. Část druhá*. Praha 1963.
Dějiny anglické literatury. Praha 1988.
le FAYE, Deirdre. *Jane Austen. The World of Her Novels*. London 2003.
FIELDINGOVÁ, Helen. *Bridget Jonesová – S rozumem v koncích*. Praha 2001.
KELLY, Gary. Šťastný konec po mnoha omylech a trápení... Způsob vyprávění a politika v románech Jane Austenové. *Proglas*, 4, 2007, s. 16 – 20.
LUCAS, Victor. *Jane Austen*. Norwich 2006.
MORRISOVÁ, Pam. *Literatura a feminismus*. Brno 2000.
NENADÁL, Radoslav. Autorka Rozumu a citu. in AUSTENOVÁ, Jane. *Rozum a cit*. Praha 2006.
NENADÁL, Radoslav. Lyrická komedie empírového salónu. in AUSTENOVÁ, Jane. *Anna Elliotová*. Praha 1968.
PROCHÁZKA, Martin, STRÍBRNÝ, Zdeněk (ed.). *Slovník spisovatelů*. Praha 1996.

<http://cs.wikipedia.org>
<http://www.austen.com>
<http://www.bbc.co.uk>
<http://www.pemberley.com>
<http://www.prideandprejudicemovie.net>

Autorovým agentem je: PFD www.pfd.co.uk
nstoddart@pfd.co.uk

Nositel autorských práv zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1, Praha 9.

Zřizovatelem divadla je Město Uherské Hradiště.
Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

JANE AUSTENOVÁ, JAMES MAXWELL, ALAN STANFORD

PÝCHA A PŘEDSUDEK

Slovácké divadlo
Uherské Hradiště